

consilium, coercendi intra terminos imperij, incertum^a metu, an per inuidiam. Inter quæ senatu ad infimas obtestationes procumbente, dixit fortè Tyberius, se, ^b vt non toti Reipub. parem, ita quæcunque pars sibi mandaretur, eius^c tutelam suscepturnum. Tum Asinius Gallus, Interrogatio, inquit, Cæsar quam^d partem Reip. mandari tibi velis? a Percusus improuila interrogatione paulum reticuit, dein collecto animo respondebat: Nequaquam decorum pudori suo legere aliquid, aut euitare, ex eo, cui in vniuersum excusari mallet. Rursum Gallus (etenim^e vultu offensionem coniectauerat) non idcirco interrogatum ait, vt^f diuideret, quæ separari nequirent: sed vt sua confessione argueretur, vnum esse Reip. corpus, atque vnius animo regendum. Addidit laudem de Augusto, Tyberiumque ipsum victoriarum suarum, ^g quæque in toga per tot annos egregiè fecisset, admonuit.^h Nec ideo iram eius leniuit

ⁱ Quænam, &
quo effent haec
reip. partes, via
de Dionem, li.
^j 57.

O B S E R V A T I O N E S.

^a Princeps nouus, idemque prudens nunquam non aut metuit, aut inuidet. metuit, ne sua culpa de imperio aliqua diminutio fiat, cùmque id merito, sibi adscribi posset, ea res sit sibi infamia. Hinc fit ut contentus ex, quod remp. opprescit, rerumque solus potitur, plerunque abstineat bellis externis: ne quod arte, & fortuna duce est adeptus, id sibi ab irato Marte eripiatur. hanc ob causam paci tantum studet, cùmque populo præstare pergit; in quo^k non ipsum elaborare debere supra suo loco obseruavi. Inuidet autem is, quorum opera magnis in rebus vii necessariò debet. Ac ne ab his auctem imperium dici posset, si aquæ ipsi in manu habeant validos exercitus, ac proinde ipsum depellant (id quod in sequentibus Tiberij etatem temporibus non semel accidit) nihil quicquam magni momenti illis committit. non ergo mirum est, si, has ob causas, Augusto fuit in animo coercere imperium.

^b Facilius est partem Reip. regere, quam toti praefesse.

^c Quibus mandata est Resp. sciant, se tutores, non dominos esse, proinde si tutori, exacto tempore tutæ, reddenda est ratio jure administrationis ipsi minori, ecclui mirum sit. si princeps is, qui tanquam prædo priuatatos evexit fortunis, suóque arbitratu, vt infernissimus hostis, in rep. grassatus est, tandem ab eodem populo sua sede deturbatur. Sic lib. 12, Claudius cum Metherdatem alloqueretur, eique daret precepta, admonuit, vt non dominationem, & seruos, sed rectorem, & ciues cogitarer. Denique, id agere debet princeps, vt sibi quidem potestatem populi, sed non in populum datam esse ostendat.

^d Etiam magni viri improuisa interrogatione perturbabantur.

^e Non satis sibi constare videtur is, qui cui rei se in vniuersum excusari vult, eius rei partem sibi ipse legit.

^f Tunc demum vere offendimus, cùm, cuius mentem nouimus, huius verba captamus. Sic Cic. I. in Cat. quid expectas autoritatem loquuntur, quorum voluntatem tacitorum perficiis?

^g Amicus principi, si principem aliquam re offensum esse videt (offensio vultu est coniectandi) eius iram continuò qua re maxime potest, leniat, potissimum vero caueat, ne principem inepta, aut intempestiva interrogatione, verbis sue astrioribus offendat, quod si inter loquendum aliquid ei excidit, quo dicto, aut factio merito is offendi potuerit, continuo sua verba aliò detorqueat, aliò que scensu ab se prolata esse affirmet, quam quo ea princeps est interpretatus.

^h Quæ separari nequenter ea diuidi non debent.

ⁱ Qui monarchie faciunt hoc argumento plerunque vntuntur, vt dicant; cùm vnum sit Reip. corpus vnius animo regendum videri.

^k Egregie gesta in toga victoriis æquantur.

^l Vana est adulatio post offensionem. vel sic; semel offensus princeps adulazione non placatur.